

საქართველოს განვითარება
ენერგეტიკულ გაერთიანებაში
პოლიტიკის კვლევის დოკუმენტი

**GEORGIA'S ACCESSION
TO EUROPEAN ENERGY COMMUNITY
POLICY PAPER**

Funded by the European Union

საქართველოს განვითარება
ენერგეტიკულ გაერთიანებაში
პოლიტიკის გვლევის დოკუმენტი

GEORGIA'S ACCESSION TO EUROPEAN
ENERGY COMMUNITY
Policy Paper

წინამდებარე პოლიტიკის კვლევის დოკუმენტის მიზანია საზოგადოებას და განწყვეტილებების მიმღებთ წარუდგინოს საქართველოს ევროპის ენერგეტიკულ გაერთიანებაში (EC) განუერთების დადებითი მხარეები, შესაძლო რისკები და ის საფრთხეები, რომლებიც შეიძლება თან ახლდეს განუერთების პროცესის გადავადებას. ასევე, წარმოდგენილია სამოქალაქო საზოგადოების ხედვა და პოზიცია მიმდინარე პროცესთან დაკავშირებით.

კვლევა მომზადებულია ფონდ „ღია საზოგადოება – საქართველოს“ შიდა პროექტის „აღმოსავლეთ პარტნიორობის სამოქალაქო საზოგადოების ფორუმის ეროვნული პლატფორმების შესაძლებლობათა გაზრდა“ ფარგლებში მე-3 სამუშაო ჯგუფის – ენერგეტიკული უსაფრთხოება და გარემოს დაცვა – მიერ. პროექტის მხარდამჭერია ევროკავშირი.

ავტორების მიერ წინამდებარე კვლევაში გამოთქმული მოსაზრება შესაძლოა არ გამოხატავს ფონდ „ღია საზოგადოება-საქართველოს“ და ევროკავშირის პოზიციას, შესაბამისად, ფონდი და ევროკავშირი არ არის პასუხისმგებელი მასალის შინაარსზე.

This policy paper aims to demonstrate to policy makers and the general public the advantages and disadvantages of Georgia's accession to the European Energy Community and to highlight the possible risks and threats that may be associated with postponing the process of accession. The paper intends to present civil society's vision and standpoint regarding the on-going process.

This publication is prepared within the framework of the Open Society Georgia Foundation's EU funded project *Strengthening capacities of the National Platforms (NP) of the Eastern Partnership Civil Society Forum (EaP CSF)* by the 3rd Working Group on Energy Safety and Environment.

The views, opinions and statements expressed by the authors and those providing comments are theirs only and do not necessarily reflect the position of Open Society Georgia Foundation and EU. Therefore, the Open Society Georgia Foundation and EU is not responsible for the content of the information material.

საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ძირითადი საგანია საქართველოს საკანონმდებლო და მარეგულირებელი გარემოს ეტაპობრივი დაახლოება ევროკავშირის ნორმებთან. ენერგეტიკის სექტორში, ასოცირების შეთანხმების ამ პირობის განხორციელების მთავარ მექანიზმად განიხილება საქართველოს განვითარება ევროპის ენერგეტიკულ გაერთიანებაში. კერძოდ, ასოცირების შეთანხმებით ყველა ძირითადი ენერგეტიკული დირექტივის განხორციელება ხდება შემდეგი პირობებით: „საქართველოს მიერ ამ დირექტივის დებულებები უნდა შესრულდეს ენერგეტიკული გაერთიანების ხელშეკრულების (ეგხ) ნევრობაზე მოლაპარაკების ფარგლებში შეთანხმებულ ვადებში. იმ შემთხვევაში, თუ საქართველოს მიერ თება ეგხ-სთან არ მოხდება წინამდებარე შეთანხმების ძალაში შესვლიდან ორი წლის განმავლობაში, ასოცირების საბჭოს წარედგინება წინადადება ახალი ვადის შესახებ ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს სამი წლის განმავლობაში“. ანუ, დირექტივების განხორციელება ხდება ენერგეტიკული გაერთიანების ნევრობაზე მოლაპარაკებების ფარგლებში განსაზღვრულ ვადებში, ხოლო მოლაპარაკებების წარუმატებლობის შემთხვევაში ასოცირების საბჭოსთან შეთანხმებულ ვადებში.

ევროპის ენერგეტიკული გაერთიანება¹ შეიქმნა 2005 წელს, ათენის ხელშეკრულების საფუძველზე და მიზნად ისახავს მისი წევრი ევროკავშირისა და სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ენერგეტიკული სისტემების ურთიერთდაახლოებას, სტაბილური, ერთიანი მარეგულირებელი სივრცისა და მდგრადი საბაზრო კონიუნქტურის შექმნას ენერგეტიკის სექტორში, ასევე ევროკავშირის ენერგეტიკული, საბაზრო და

The main focus of the Georgia-EU Association Agreement is a phased approximation of Georgia's legislative and regulatory basis to EU norms. In the energy sector, the main mechanism for the execution of this objective is Georgia's accession to the European Energy Community (EC). According to the Association Agreement, implementation of all Energy Efficiency Directives should be enforced on the following terms: *“Georgia shall enforce provisions of this Directive within the terms agreed in accordance with the negotiations held on the issue of accession to the Energy Community Treaty. In case Georgia fails to accede to the Energy Community Treaty within the term of 2 years from enacting this Agreement, the Association Council shall be presented a proposal on introducing new terms but not later than within 3 years from enactment of this Agreement.”* In other words, execution of the Directives must take place within the terms specified in the framework of the negotiations on accession to the Energy Community; however, should these negotiations yield no results, then Georgia must proceed within the terms agreed with the Association Council.

The European Energy Community¹ was created in 2005, based on the International Treaty concluded in Athens, Greece. It aims to bring the energy systems of its EU member and

¹ www.energy-community.org

გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის გავრცელებას მთლიანად ევროპის და კერძოდ ევროკავშირის არანევრი ქვეყნების ტერიტორიაზე. ამ გაერთიანების წევრები არიან ევროკავშირის და აღმოსავლეთ ევროპის არანევრი ქვეყნები, მათ შორის, მოლდოვა და უკრაინა, დამკვირვებლები – ნორვეგია, თურქეთი და სომხეთი.

EC განიხილება როგორც ევროპის სამეზობლოში ერთიანი გამჭვირვალე ენერგეტიკული ბაზრის და სტაბილური საინვესტიციო გარემოს დამკვიდრების ინსტრუმენტი. საქართველოს ენერგეტიკული გაერთიანების წევრობა ევროკავშირის მიერ თავიდანვე განიხილება, როგორც სტრატეგიული სატრანზიტი პოტენციალის განხორციელების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პირობა.

2007 წლიდან საქართველოს დამკვირვებლის სტატუსი აქვს ენერგეტიკულ გაერთიანებაში, 2010 წელს დაიწყო წინასწარი მოლაპარაკებები ევროკომისიასთან ენერგეტიკულ გაერთიანებაში (ეგ) განწევრიანებასთან დაკავშირებით. ამავე წელს, ბრიუსელში მოეწყო სპეციალურ ენერგეტიკული კონფერენცია, სადაც მოხდა საქართველოს არაოფიციალური მიწვევა ეგ განწევრიანებაზე. იმავე წლის, ნოემბერში კი ევროკავშირის პრეზიდენტმა მიმართა საქართველოს პრეზიდენტს წინადადებით, რომ საქართველოს ოფიციალური განაცხადი გაეკეთებინა ენერგეტიკული გაერთიანების სრულუფლებიან წევრობაზე. ასეთი განაცხადი საქართველოს მთავრობამ 2013 წლის იანვარში გააკეთა. 2014 წლის 20 თებერვალს, მოლაპარაკებების გახსნაზე ჩამოსულმა ევროკომისარმა ენერგეტიკის საკითხებში

southeast European countries closer together; establish a stable, united regulatory basis and a sustainable market environment in the energy field, as well as increase the EU legislation that regulates the energy, market and environmental sectors to both Europe and non-member European states.

The Energy Community is comprised of EU countries and Eastern European non-member states, including Moldova and Ukraine; while Norway, Turkey and Armenia have an observer status.

The EC is considered to be a mechanism to ensure the introduction of a single transparent energy market and stable investment environment in the EU neighbourhood. The European Union considers Georgia's membership of the EU Energy Community as one of the important preconditions to implement strategic transit projects.

Georgia has enjoyed the status of observer in the Energy Community since 2007. In 2010, preliminary negotiations on the Georgia's accession to the Energy Community started. In the same year, Georgia was unofficially invited to a special energy conference in Brussels regarding its accession and in November 2010, European Commission President José Manuel

გიუნტერ ოტინგერმა საქართველოს მთავრობის წარმომადგენლებთან შეხვედრის შემდეგ განაცხადა²:

„ენერგეტიკის სფეროში თანამშრომლობა უმნიშვნელოვანესია საქართველო-ევროკავშირის ურთიერთობებში. დღეს ოფიციალურად გაიხსნა მოლაპარაკებები საქართველოს ენერგეტიკულ გაერთიანებაში განუერთიანებაზე, რომელიც მიმდინარე წლის სექტემბერში დასრულდება... ენერგეტიკული გაერთიანება ქმნის სათანადო პირობებს თანამედროვე და კონკურენტუნარიანი ენერგეტიკული სექტორის ჩამოყალიბებისთვის. ეს, თავის მხრივ, იზიდავს ინვესტიციებს ენერჯის წარმოებასა და ქსელების განვითარებაში, ხელს უწყობს ენერგეტიკულ ვაჭრობას და ზრდის როგორც მდგრადობას, ასევე უსაფრთხო მიწოდებას ენერგეტიკის სფეროში. საქართველოს მნიშვნელოვანი როლი აკისრია ნახშირწყალბადების ტრანზიტში ევროკავშირის მიმართულებით... სამხრეთის გაზის კორიდორის რეალიზება იქნება ძლიერი წამახალისებელი ფაქტორი ენერგეტიკის სფეროში ჩვენი შემდგომი თანამშრომლობის გაღრმავებისთვის ორმხრივი სარგებლიანობის საფუძელზე... ჩვენ დიდ მნიშვნელობას ვანიჭებთ საქართველოს გადაწყვეტილებას დაუახლოვდეს ევროკავშირს არა მარტო ეკონომიკური თვალსაზრისით, არამედ იმ საერთო ღირებულებების გამოც, რომლებიც გვაქვს. ეს გადაწყვეტილება უკვე აღიარებულია და მალე შესაბამის შედეგებს უნდა ველოდოთ. თუმცა ჯერ კიდევ დიდი გზაა გასავლელი. 2014 წელი იქნება მნიშვნელოვანი წელი ამ მიმართულებით. რამდენიმე ამბიციური შეთანხმების შესრულება არ იქნება შესაძლებელი ნათელი ხედვის არსებობისა და თანმიმდევრული ნაბიჯების

Barroso invited Georgian president Mikheil Saakashvili to apply for a full membership of the Energy Community, which the country did in January 2013. On February 20, 2014, EU Energy Commissioner Günther Oettinger, stated in Tbilisi that²:

“Cooperation in the energy sector is crucially important for Georgia-EU relations. Official negotiations were launched today on Georgia’s accession to the Energy Community, which will end in September this year... The European Energy Community creates conditions conducive for building a modern and competitive energy sector, which in turn attracts investments for energy production and developing networks, contributes to the trade in energy and enhances sustainability and safe delivery. Georgia plays an important role in transiting fuels to the EU... Putting the Southern gas corridor into operation will be a strong incentive for deepening our future cooperation in the sphere of energy on mutually beneficial terms... We greatly appreciate the decision of Georgia to bring itself closer to the EU, not only economically, but based on the common values which we share today. This decision is much appreciated and we should be looking forward to respective results. However, it’s a long way ahead of us and the

² www.weg.ge

გარეშე. ევროკავშირი მზად არის დაეხმაროს და ხელი შეუწყოს საქართველოს ამ ისტორიულ მოგზაურობაში“.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს EC-ს დამკვირვებლად ყოფნის პერიოდში სრული ნევროზის რამდენიმე ბარიერი სახელდებოდა. კერძოდ:

- ▶ საქართველოს არა აქვს ენერგეტიკული გაერთიანების ქვეყნებთან პირდაპირი სახმელეთო კავშირი, რადგან თურქეთი ჯერ კიდევ დამკვირვებლის სტატუსითაა გაერთიანებაში. ამის გამო, შეუძლებელია ევროპის ენერგეტიკულ ბაზარზე პირდაპირ გასვლა და ენერგეტიკულ საგანგებო სიტუაციებში ურთიერთდახმარების მუხლის ამოქმედება. მიუხედავად ამისა, თურქეთი ცდილობს საკუთარი ენერგეტიკული სისტემის ევროპის ენერგეტიკულ სისტემასთან ინტეგრაციასა და ჰარმონიზაციას, რაც საქართველოსთვის აღნიშნულ ბარიერს ნაწილობრივ ხსნის;
- ▶ ასევე საფრთხედ განიხილებოდა საქართველოში ევროპის ენერგეტიკული დირექტივების მესამე პაკეტის განხორციელება, რის შედეგადაც საქართველოს სამრეთ კავკასიური მილსადენიდან სატრანზიტო ხელშეკრულებით განსაზღვრული ოფციური და დამატებითი გაზის მიღებას საფრთხე შეიძლება შექმნოდა;
- ▶ საქართველოსთვის მნიშვნელოვანი ბარიერია ვერტიკალურად ინტეგრირებული კომპანიების არსებობა ელექტროენერგეტიკულ და გაზის სექტორებში, ასევე ამ

year 2014 will be an important year in this regards. Fulfilling these ambitious agreements will not be possible without having a clear vision and making consistent steps. The EU stands ready to help and assist Georgia in this historical journey.”

During Georgia’s period as an Energy Community observer, certain barriers to the country’s full membership were referred to:

- ▶ Georgia does not share a direct land border with members of the Energy Community. Turkey only maintains an observer status. With no direct access to the European energy market it would be impossible to apply the Energy Community Treaty article that provides for mutual assistance in emergency situations. Nevertheless, Turkey is trying to integrate and harmonize its energy system with Europe’s, which would partially lift this barrier for Georgia;
- ▶ Implementing the third package of EU Energy Directives in Georgia was considered risky as it imposed a threat to receiving optional and additional gas from Georgia’s South Caucasus Pipeline as specified in the Transit Agreement;

კომპანიებთან მთავრობის მიერ გაფორმებული გრძელვადიანი მემორანდუმები, რომლებიც პირდაპირ ეწინააღმდეგებიან ევროკავშირის პრინციპებს.

თუმცა, მას შემდეგ მოლაპარაკებების რამდენიმე რაუნდი ჩატარდა, მნიშვნელოვანი კომპრომისები იქნა მიღწეული საქართველოსათვის სენსიტიურ საკითხებში. საჯაროდ რამდენჯერმე გაცხადდა, რომ მოლაპარაკებები წარმატებით მიმდინარეობდა და პრაქტიკულად დასრულებული იყო, თუმცა, საბოლოოდ, ჩანს, რომ განვერიანების პროცესი წიანურდება. მოლაპარაკებები პრაქტიკულად შეჩერებულია 2014 წლის ადრე გაზაფხულიდან, როცა შეფერხდა ორმხრივი საკონსულტაციო შეხვედრები. ამასთან, არ ყოფილა სათანადოდ განმარტებული ამ გაჭიანურების მიზეზები და წამოჭრილი სირთულეები.

შექმნილი მდგომარეობა სერიოზული შეშფოთების საფუძველს იძლევა, ვინაიდან გაუმართლებელი გადავადებით შესაძლებელია ზიანი მიადგეს მთლიანად ევროინტეგრაციის პროცესს და მასთან დაკავშირებული მრავალი სარგებლისა და ეროვნული ინტერესის განხორციელებას. კერძოდ, გასათვალისწინებელია, რომ:

- ▶ ასოცირების შეთანხმების ხელმოწერით საქართველომ უკვე აიღო ევროპის ენერგეტიკული კანონმდებლობის პაკეტის განხორციელების ვალდებულება. მოლაპარაკება ენერგეტიკული გაერთიანების (EC) წევრობის ფორმატში განსაზღვრავს მხოლოდ ვადებსა და განხორციელების პირობებს. თუ EC მოლაპარაკება წარუ-

-
- ▶ Operation of vertically integrated companies in the energy and gas sectors is a barrier for Georgia. The long-term memorandums Georgia negotiated with them directly contradicts EU principles.

However, after several rounds of negotiations important compromises for Georgia were made in a number of sensitive issues. It has been said repeatedly and openly that the negotiations have been successful and nearly finalized, but in reality, the process of accession to the EC has been delayed. In fact, negotiations were suspended in the early spring of 2014, when bilateral consultations were disrupted with no explanations.

This situation raises serious cause for concern since an unjustified delay could harm the overall process of Eurointegration. The following issues should particularly be taken into account:

- ▶ By signing the Association Agreement Georgia has undertaken the obligation to introduce the EU energy legislation package. The negotiations within the framework of the Energy Community define the timeframes and terms of its implementation. If the negotiations over accession bring no results, the same directives shall nonetheless be introduced into the Georgian legislation, although perhaps under stricter timeframes and conditions.

მატებლად დამთავრდა, ასოცირების შეთანხმების თანახმად, მაინც უნდა მოხდეს იმავე დირექტივების განხორციელება საქართველოს კანონმდებლობაში, თუმცა, შესაძლოა, უფრო ხისტი ვადებით და პირობებით.

- ▶ EC წევრობით გამყარებული ევროპული სტანდარტის კანონმდებლობისა და სისტემების ჩამოყალიბება ქმნის გამჭვირვალე, სტაბილურ საკანონმდებლო და მარეგულირებელ გარემოს, რაც ქვეყანაში კვალიფიციური სტრატეგიული ინვესტიორების მოზიდვისა და ინვესტიციის მოცულობების გაზრდის, ასევე სატრანზიტო ფუნქციის გაძლიერებისა და სტრატეგიული ენერგეტიკული პროექტების განხორციელების მნიშვნელოვანი წინაპირობაა.
- ▶ ენერგეტიკული გაერთიანების წევრობა პოლიტიკური ასოცირების მნიშვნელოვანი ნაბიჯია და აჩვენებს პოლიტიკური არჩევანის სიმწიფეს, რამაც შედეგად უნდა გამოიღოს ქვეყნის უსაფრთხოებისათვის უმნიშვნელოვანესი ევროპული და ევროატლანტიკური პოლიტიკური მხარდაჭერის უფრო მაღალი ხარისხი.
- ▶ ევროპული ენერგეტიკული კანონმდებლობის დანერგვა თავისთავადი სარგებელია. ეს გულისხმობს საბაზრო მექანიზმების, გამჭვირვალობისა და ხარისხიანი საკანონმდებლო გარემოს დამყარებას, რაც ნიშნავს ენერგეტიკის სექტორში არსებული უხარისხო საკანონმდებლო და მარეგულირებელი გარემოს შეცვლას, გამჭვირვალე მემორანდუმების მახინჯი სისტემის ეტაპობრივ გაუქმებას, ბაზრის

-
- ▶ Introducing the legislation and subsequent norms in compliance with European standards and affirmed by the membership of the Energy Community creates a transparent and stable legislative and regulatory environment, which in turn serves as an important precondition for attracting strategic investors and increasing investment volumes as well as activating the transit function of the country and implementing strategic energy projects in the energy sphere.
 - ▶ Energy Community membership is an important step towards political association with Europe and manifests the maturity of the political choice that should entail more consolidated assistance from European and Euro Atlantic political structures being crucial for country's security.
 - ▶ Introducing European legislation is a benefit of its own. It envisages introducing market mechanisms, the principles of transparency and a high quality legislative environment which means changing an inadequate legislative and regulatory environment, phasing-out the distressing practice of concluding non-transparent memorandums, de-monopolisation of the market, introducing transparent market principles based on healthy competition, creating professional environment and eliminating the opportunities for corruption.

დემონოპოლიზაციას, ჯანსაღ კონკურენციაზე დაფუძნებული და გამჭვირვალე საბაზრო პრინციპებისა და პროფესიული გარემოს დამკვიდრებას, კორუფციის შესაძლებლობების აღმოფხვრას. EC წევრობა, ასევე გულისხმობს ევროპული კანონმდებლობის დანერგვაში ფინანსური და ტექნიკური დახმარების მიღებას.

- ▶ ენერგეტიკულ გაერთიანებაში განვერიანების შედეგად საქართველოს ექნება შესაძლებლობა, ისარგებლოს ევროპის საინვესტიციო ბანკის (EIB) უფრო შეღავათიანი და გრძელვადიანი კრედიტებით, რაც ყველაზე დაბალპროცენტიანი საკრედიტო რესურსია.
- ▶ EC წევრობა მოითხოვს ენერგოეფექტურობის, განახლებადი ენერჯის წყაროების განვითარებას, გარემოსდაცვისა და კონკურენციის პირობების დაცვას და ა.შ. რაც ქვეყნის და საზოგადოების ტექნოლოგიურ და ინსტიტუციურ განვითარებას ნიშნავს და რისი გადადებაც გაუმართლებელია. მათ შორის, იხსნება საქართველოს განახლებადი ენერჯის პოტენციალის განვითარების შესაძლებლობა ერთობლივი პროექტების განხორციელებით. ენერგეტიკის სამინისტროს განცხადებით, „საქართველოს, როგორც სუფთა ენერჯის მწარმოებელს, მიეცემა საშუალება თურქეთის მეშვეობით ელექტროენერჯით ევროპის ქვეყნებთან ივაჭროს და დაამყაროს ურთიერთსასარგებლო თანამშრომლობა“.
- ▶ ენერგეტიკული გაერთიანება არის ევროპასთან ენერგეტიკული ურთიერთობების პლატფორმა და ფორუმი, სადაც საქართველოს შეეძლება მონაწილეობა და

Energy Community membership also implies getting financial and technical assistance while introducing European legislation.

- ▶ After becoming a member of the Energy Community, Georgia will be able to receive beneficial and long-term credits issued by the European Investment Bank, the lowest interest credit resource.
- ▶ Membership of the Energy Community requires the promotion of energy efficiency and renewable energy sources, the protection of the environment and the principles of competition, etc., which can be interpreted as the technological and institutional development of the country and general public; postponing these principles is therefore unjustifiable. EC membership would also activate the potential of renewable energy development by implementing joint projects. According to the Ministry of Energy of Georgia: “As a producer of clean energy, Georgia will be given the opportunity to trade in electricity with European countries via Turkey and establish mutually beneficial trade relations with them.”
- ▶ The Energy Community is a platform and forum for European energy relations, which Georgia will be able to actively engage in with other countries. Despite the absence of direct energy

საკითხების დაყენება სხვა ქვეყნებთან ერთად. მიუხედავად პირდაპირი ენერგეტიკული კავშირის არქონისა, შესაძლებელია მოიძებნოს EC ქვეყნებს შორის არსებული საგანგებო ენერგეტიკულ სიტუაციებში ურთიერთდახმარების მუხლის განხორციელების პირობების ამოქმედების გზებიც.

- ▶ ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფციის მიხედვით, ევროინტეგრაცია და, აქედან გამომდინარე, ჰარმონიზაცია ენერგეტიკულ სფეროში, ისევე როგორც ქვეყნის სატრანზიტო ფუნქციის განხორციელება, არის საქართველოს ეროვნული ინტერესი, ამიტომ საქართველოს მთავრობა უნდა ესწრაფოდეს მის განხორციელებას ყველა შესაძლებლობით, მათ შორის, EC წევრობით.
- ▶ ენერგეტიკულ გაერთიანებაში საქართველოს განევრიანება თანხვედრაში მოდის აშშ-ის ენერგეტიკულ პოლიტიკასთან ევროპის კონტინენტზე და აშშ-საქართველოს სტრატეგიული პარტნიორობის ქარტიის პრინციპებთან. ასევე, ენერგეტიკული გაერთიანების წევრობა შეესაბამება ნატოს ენერგოუსაფრთხოების ინტერესებს.

საქართველოს ენერგეტიკულ გაერთიანებაში განევრიანების შედეგად, ევროკავშირი ვალდებული იქნება, სათანადო რეაგირება მოახდინოს რუსეთის ქმედებებზე ოკუპირებულ რეგიონებში. რუსეთი უკანონო ქმედებებს ახორციელებს საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე (ცხინვალში მილსადენის მშენებლობა, აფხაზეთში კონ-

links, it is possible to find ways to apply the Article provision of mutual assistance to EC countries in case of emergency energy situations.

- ▶ Based on the national security concept, European integration, the harmonization of legislations in the sphere of energy, and utilizing the transit potential of the country is a national interest of Georgia. Therefore, the Georgian government should strive for its implementation by applying all mechanisms, including membership of the Energy Community.
- ▶ Georgia's accession to the Energy Community corresponds to the energy policy of the US on the European continent and coincides with the principles of the US-Georgia Strategic Partnership Charter. The membership also meets the interests of NATO's energy security.
- ▶ Having Georgia among its members of the Energy Community, the EU will have to respond adequately to Russia's actions on Georgia's occupied territories. Russia is conducting illicit acts in the occupied regions of Georgia (building a pipeline in Tskhinvali, extracting oil from Abkhazia's continental shelf), thus grossly violating international law. In the case of

ტიტენტურ შეღფზე ნავთობის მოპოვება), რაც საერთაშორისო სამართლის უხეში დარღვევაა. საქართველოს ენერგეტიკულ გაერთიანებაში განვერიანების შემთხვევაში, უკვე ევროკავშირის უშუალო ვალდებულება ხდება რუსეთთან აღნიშნული საკითხების დასა და არალეგიტიმური ქმედებების აღმოფხვრა.

ენერგეტიკული გაერთიანების წევრობაზე განაცხადის და ოთხნიანი მოლაპარაკებების შემდეგ არაარგუმენტირებული თავშეკავება შიდა პოლიტიკური პროცესის უმნიფრობის, ან საგარეო პოლიტიკური კურსის ცვლილების მაჩვენებელი შეიძლება გახდეს, რაც შელახავს საქართველოს, როგორც საიმედო პარტნიორის იმიჯს, ხელს შეუშლის მთლიანად ევროინტეგრაციის პროცესს და ქვეყნისთვის სტრატეგიული მნიშვნელობის სატრანზიტო პროექტების განხორციელებას. საქართველოს ევროინტეგრაციის მონინააღმდეგეთა მხრიდან კი შესაძლებელი ხდება ამ ყველაფრის გამოყენება დამატებითი ბარიერებისა და სირთულეების შესაქმნელად. საყურადღებოა, რომ **2013 წელს EC წევრობაზე უარის თქმის სანაცვლოდ რუსეთი მოლდოვას გაზის ფასის მესამედით შემცირებას და ეკონომიკურ დახმარებას სთავაზობდა, რაზეც მოლდოვამ უარი განაცხადა და განვერიანდა ამ გაერთიანებაში. ეს კიდევ ერთი მაჩვენებელია ამ ნაბიჯის მნიშვნელობისა.**

ევროკავშირის ახალმა ხელმძღვანელობამ მომავალი ხუთი წლის პრიორიტეტად განსაზღვრა ე.წ. ენერგოკავშირის შექმნა, რომელიც თავის თავში მოიზარებს ევროკავშირის ერთიანი შიდა ენერგო-ბაზრის ჩამოყალიბების ხელ-

Georgia's accession to the European Energy Community, discussing and addressing these issues will become a direct obligation of the EU.

An unreasonable suspension of the four-year long negotiating process following the submission of an official application on accession to the Energy Community could be seen as a sign of Georgia's immature domestic political process or a change in the country's foreign policy direction, which could damage Georgia's image as a reliable partner. This in turn will thwart the progress of Euro integration and the implementation of projects that are strategically important for the country. Meanwhile, opponents to Georgia's Euro integration could take advantage of this respite and create additional obstacles to the process. For example, in 2013 Russia offered Moldova a one-third reduction in gas price and economic assistance in exchange for its refusal to become a member of the Energy Community. Moldova rejected the offer and acceded to the EC, which underlines the importance of the step that the country made.

The new EU leadership defined the establishment of an "Energy Union" a priority for the upcoming 5-year period. The Energy Union should facilitate the formation of a single domestic energy market and elaborate a mutually agreed EU position when dealing with third countries. It is planned to create a Fund for Strategic Investments with a budget of 21 billion EUR, while

შეწყობას, ევროკავშირის მიერ ერთიანი პოზიციის გამომუშავებას მესამე ქვეყნებთან ურთიერთობისას. დაგეგმილია დაახლოებით 21 მლრდ.ევროს ღირებულების სტრატეგიული ინვესტიციების ფონდის შექმნა და ევროპის საინვესტიო ბანკის მიერ 67 მლრდ ევროს გაცემა ენერგეტიკული პროექტებისთვის, რომელთა საერთო ღირებულება 300 მლრდ. ევრო იქნება.

ამჟამად, წინადადება განხილვის პროცესშია. აღსანიშნავია, რომ ენერგოკავშირის შესახებ წარმოდგენილი წინადადება ხაზს უსვამს ევროპის ენერგოგაერთიანებასა და ევროკავშირის ხმელთაშუა ზღვის პარტნიორობის უფრო მჭიდრო თანამშრომლობის აუცილებლობას. ევროპის ენერგოგაერთიანების სამდივნო ხაზს უსვამს იმ ფაქტს, რომ ევროკავშირის ენერგოკავშირი უნდა გახდეს პანევროპული კავშირი რათა ხელი შეეწყოს პანევროპული ერთიანი შიდა ბაზრის ჩამოყალიბებას.

ყოველივე ზემოთ ჩამოთვლილი მიანიშნებს, რომ ენერგეტიკული გაერთიანების წევრობაზე მოლაპარაკებების გაჭიანურება შესაძლოა, ქვეყნის პროდასავლურ განვითარებაზე უარყოფითად აისახოს. მოყვანილ სარგებელზე უარის თქმისა და საფრთხეების წარმოშობის პირობებში, სასურველია, გამოირიცხოს შეცდომის ალბათობა და გაირკვეს, რამდენად არგუმენტირებულია ამ პროცესის შეჩერება. მიგვაჩნია, რომ აღნიშნული საკითხი პარლამენტისა და სამოქალაქო საზოგადოების მხრიდანაც მეტ ყურადღებასა და ჩართულობას მოითხოვს.

67 billion EUR has been earmarked by the European Investment Bank for projects in the energy field amounting to a total budget of 300 billion EUR.

The proposal is presently under discussion, however, it underlines the necessity of stronger cooperation between the European Energy Community and Euro-Mediterranean Partnership. Moreover, the Secretariat of European Energy Community stresses that the European Energy Union should become a pan-European union to facilitate the creation of a pan-European single domestic energy market.

Clearly, protracting negotiations on accession to the European Energy Community may negatively affect the pro-Western development process of Georgia. It is important to eliminate the prospects of misapplication to the European Energy Community ascension and to provide clear grounds for the delay in this process, especially when considering the benefits and emerging threats towards development in this direction. We believe that this issue requires more attention and active involvement of both parliament and the civil society.

